

LUTKOVNO
GLEDALIŠČE
MARIBOR

JAKOB IN MESTO

Avtorica **Katarina Klančnik Kocutar**
Režiserka **Tatjana Peršuh**
Avtorica lutk **Darka Erdelji**
Scenografi **Darka Erdelji, Tatjana Peršuh,**
David Orešič
Avtor svetlobne podobe **David Orešič**
Avtor glasbe **Boštjan Narat**
Lektorica **Metka Damjan**
Mojster luči **Jason Smith**
Mojster tona **Zoran Petrovič**
Izdelovalci lutk **Darka Erdelji, Mateja Arhar, Neva**
Vrba, Mirko Černic, Alja Krofi
Izdelovalca scenskih elementov
Zoran Kramar, Branko Caserman

Igralci **Miha Bezeljak, Barbara Jamšek**
Davorin Kramberger, Elena Volpi

Premiera **3. december 2010**

MESTO

Avtorica zgodbe in režiserka sva v času nastajanja besedila in predstave izrekli veliko "dramskih" dialogov. Spraševali sva se kaj, zakaj in kako. Prečesavali sva zgodbe najinega mesta, se pustili navdihovati novemu prostoru, v katerem domuje Lutkovno gledališče Maribor – prostoru, ki je v srcu dramskega dogajanja na odru. Minoriti so znotraj mestnega

obzidja ena večjih in imenitnejših stavb. Prav gotovo se je nekoč davno deček Jakob skupaj z vrstniki smukal tudi okrog samostana, morda je živel v eni od hišic na rečnem bregu in hodil mimo Minoritov na Glavni trg. In golobi so posedali po strehah in grulili v jutranjem soncu ...

Katarina: Tudi mesto se nekoč začne, rodi – kot vsako živo bitje. Ugodna geografska lega, prometne poti, reka ... vse to so rodovitni pogoji za naseljevanje ljudi. In če so na eni strani ljudje tisti, ki oživljajo mesto, je mesto ustvarjeno podobno kot človek. Vsako mesto ima svoje središče, svoje srce. Točko, kamor se zlivajo energije, kjer se dogajajo izmenjave: tržovske, kulturne, obrtne, izobraževalne ... Širše in ožje ulice med bolj in manj imenitnimi mestnimi hišami spominjajo na ožilje. Skozi veliko mest teče reka, ki je kakor noge, s katerimi se mesto lahko sprehodi vse do sosednjih mest. Nekatera mesta imajo oko jasnine – jezero. Nad mesti se včasih vzpenjajo

hribi, na teh se razkazujejo gradovi, cerkve ... Ko zamenjamo ptičjo perspektivo za bližnji posnetek, nas očara tisoč in eno dogajanje, premikanje, vrvenje, utripanje dnevnega hitenja, nočnega počitka, zburjanje in umirjanje mestnega življenja. Mesta dihajo drugače v poletni pripeki ali se zamolklko bleščijo v zimski idili. Drugačna so v slikovitem davnem času ali v hladno oglati sedanjosti. Srečna so v miru in krvaveča v vojni.

Mesto ponuja izziv za zgodbo, izziv za režijo, izziv za likovno podobo na lutkovnem odru. Mesto je živ organizem, mesto postane dramska oseba.

Tatjana: Res je, mesto je kot živ organizem. Na eni strani gledamo sestavo in delovanje mesta, na drugi strani pa odziva mesta na okolico. Vprašanje se zastavlja samo po sebi: če se mesto odziva na okolico – ali se okolica odziva na mesto? S tem vprašanjem mesto postavljamo v odnos do nečesa in tako mesto res postane dramska oseba. Tako v vsebinskem smislu prepletamo tri ravnine: odnos med ljudmi in živalmi, med ljudmi in mestom ter odnos med mestom in okolico. Ta trojnost je tudi izhodišče za uprizoritev. Ko razmišljam o mestu, se mi v glavi ne naslika noben konkreten prostor.

Mesto je ritem. Vidim noge in ljudi na teh nogah. Tisoče poti, ki vodijo vsaka v svojo smer, pa vendar vse skupaj, s ptičje (golobje) perspektive, deluje ubrano. Skozi razpršenost imam občutek skupnosti, skozi individualnost imam občutek pripadnosti. Izhodišče so ljudje, mesto je posledica. Neskončno mnogo okončin drži in razvija mesto. Nekatere so močne in velike, druge so samo majhne, skoraj nevidne. Predstava o Jakobu in mestu je zgodba o majhni, nevidni ročici, ki je premaknila veliko stvar in s tem ohranila svet. Njegov svet, njihovega; ohranila je mesto.

Katarina: Jakob – fantič kot vsak drug, v vseh časih, v katerem koli mestu. Deček, ki se podi po mestnih ulicah leta 1532 ali danes teka po mestnem parku. Otrok je vedno otrok, čuti, se igra, misli enako. Nekoč ga je bilo strah grozeče turške

nevarnosti, danes ga svarimo pred avtomobili, neznanci ... Jakob kot tisti otrok, ki povabi svoje vrstnike, da vstopijo v zgodbo, skupaj z njim prijateljujejo z golobom in doživijo herojsko pustolovščino reševanja mesta.

Tatjana: Jakob. Najprej se mi je zdel toliko da ne stereotipen lik šibkega, uboge- ga, zatiranega in zasmejanega dečka, ki postane heroj. Bolj kot razmišljam, bolj se mi zdi, da je to narobe. Jakob je eden izmed meščanov, ki prav tako kot drugi čuti nevarnost in stisko. Na nek način je

naključen, vsakdo ima možnost biti Jakob. Gre za vprašanje odločitve in reakcije. No, najbrž je prav v tem njegova posebnost. Reči hočem, da za herojsko dejanje ni treba, da si posebej pameten, močan in da imaš ne vem kakšne fantastične sposobnosti.

Katarina: Zgodovina in mestne legende kot mikavna podlaga za spoznavanje sedan- josti, za srečanje s sporočili, ki so nadčasovna. Tkanje nastaja iz drobcev, išče oporo in navdih v dejstvih. Tako je ena od inspiracij golob iz mestnega grba. Zgovorni so podatki o tem, kako se je mesto razvijalo. Prostori prvotnih poselitev, grad na hribu, mesto, ki raste ob reki, reka kot plovna pot, reka, ki vrti mline in žage. Zgodovina obrambe v nemirnih časih, ko se je mesto obdalo z obzidjem, potek obzidja, obrambni jarki, mestna vrata, most čez reko. Zanimivi in polnokrvni popisi meščanov:

obrnitnikov, imenitnikov, gospodinj, onemoglih starejših ... Poglavje zase so nevarnosti, ki so pretile mestom: boleznj, napadalci, požari ... In seveda najmikavnejša med legendami, tista o čevljarčku, ki je rešil Maribor pred Turki. Legenda, ki se ji ni moč upreti in ki ima v sebi potrebno dramatičnost za motor zgodbe. Vse naštetu ali pa vsaj večina velja za Maribor in velja za katero koli mesto. Za vsemi opisi pa tičijo konkretni ljudje, večina brezimnih, nekateri z imeni. Mi smo jim v naši zgodbi dali obraz, dali besedo in jih postavili na oder.

Tatjana: Kot nalašč mi je te dni prijateljica povedala anekdoto o drevesu. Posekali so njeno najljubše drevo. Prizadelo jo je, razmišljala in govorila je o tem. Tu se je končalo. Ko je naslednjič šla mimo drevesa, zdaj že štora, je tam stala tablica z napisom: "To je bilo moje najljubše drevo." To drevo je

bilo tudi komu drugemu najljubše, tako kot je bilo mesto ljubo Jakobu in drugim prebivalcem. Za razliko od meščanov in moje prijateljice sta Jakob in človek, ki je ob svoje najljubše drevo postavil tablico, reagirala po svojih sposobnostih. Seveda ima to v naši zgodbi večjo dimenzijo.

Katarina: Golob in orel. Ptici, ki simbolizirata mir in moč. Podatek, da je bil некоč v mariborskem grbu orel in kasneje golob – inspiracija za golobe in orla kot dejavne dramske osebe na odru. Režirati golobe, jim dati besedo, značaj, junaške poteze in hudomušnost?

Tatjana: Ko pomislim na mesto, katero koli mesto, ne samo Maribor, takoj pomislim tudi na golobe. Golobi kot stalni mestni spremljevalci so skozi čas izgubili svoje funkcije, ki so bile некоč močno povezane z ljudmi. Dandanes pa samo so. Samoumevni in brez neke prave vrednosti. Ampak še zmeraj so tukaj. In to se mi zdi zanimiva perspektiva. Kako nekdo, ki

je del nekega sistema, z zelo močno (vsaj simbolno) vrednostjo, hkrati pa prezrt in samoumeven, gleda na okolico, kako jo razume in ocenjuje. Čudovito izhodišče za gledališki dogodek. Z drugega stališča pa golob s svojimi biološko-socialnimi karakteristikami odpira možnosti za razvoj plastičnih dramskih likov.

A watercolor illustration of a child with a large red turban, wearing a white long-sleeved shirt and dark overalls, painting a wall. The child is holding a red brush and has just finished painting the word 'Tabela' in red cursive. The wall is light beige with red brick patterns at the top and bottom. There is a small green plant on the ground to the left and a small red brick pattern on the wall to the right.

Tabela

RGB je zakon.

David Orešič, avtor svetlobne podobe

S takšno predstavo in takšno ekipo
zaključiti svoje delo je res čudovito.

Davorin Kramberger, igralec

Z Davorinovim dovoljenjem si izposojam
njegovo izjavo in dodajam: jaz pa tukaj
čudovito začnjam.

Miha Bezeljak, igralec

Še ena priložnost,
še ena izkušnja,
še eno veselje in sreča.
Hvala vsem.

Barbara Jamšek, igralka

Darka Erdelji, avtorica lutk

Res je lepo delati v takšnem
vzdušju in s takšnimi sodelavci.
Ni nas veliko, ampak kot pravi
golob Matic:

"Ni vse v velikosti in moči."

Matic sporoča vsem svojim
oboževalcem:

"Nisem majhen, velik sem!"

Elena Volpi, igralka

LJUBEZEN DO...

Rodilo se je mesto, rodili so se ljudje, rodil se je OTROK Jakob, ki je rešil mesto ... In v tem mestu je nekdo posadil tudi BESE-DE ... In še danes jih negujemo ...

Odrasli uporabljajo besede, ne da bi jih ljubili.
Tako se besede pokvarijo in postarajo. –
Otroci pa so drugačni. Otroci se z besedami igrajo.

Igra popravi pokvarjeno besedo.
Igra s starih besed postrga rjo in ji povrne mladostni lesk.
Igra porodi nove, nezaslišane, nezaslišano lepe besede.

Otroci poslušajo besede. Besede so glasba človeških glasov.
Otroci čutijo besede: so mehke? trde? okrogle? špičaste?
Otroci pokušajo besede: so sladke? slane? kisle? grenke?
Otroci duhajo besede. Besede so cvetni prah na rožah stvari.

Otroci imajo radi besede. Zato imajo tudi besede rade otroke.
(Boris. A. Novak)

Metka Damjan, lektorica

Golobi so moji sosedge
in moram priznati, da
ne najljubši. Ampak
lutke nam mnogokrat
govorijo zgodbe, ki
spremenijo naš odnos
do stvari. In prav zato
so nekaj posebnega.
Morda bo Jakobu
uspelo, da izboljša moj
odnos s sosedi. Nocoj
bom poskušal malo
poklepetati z njimi.

Boštjan Narat,
avtor glasbe

k, u, l, t, u, r, a

republika slovenija
ministrstvo za kulturo
www.mk.gov.si

MESTNA OBČINA MARIBOR
www.maribor.si

Generalni pokrovitelj

PBS.

POŠTNA BANKA SLOVENIJE, d.d.
Bančna skupina Nove Kreditne banke Maribor d.d.

MARIBOR2012

evropska prestolnica kulture
www.maribor2012.info

Pokrovitelj publikacij

! DesignStudio

Medijski pokrovitelj

RTS!

Gledališki list **JAKOB IN MESTO** / za LGM **Mojca Redjko** / urednica **Katarina Klančnik Kocutar** / lektorica **Metka Damjan**
grafična oblikovalca **Natalia Corbillon** in **Urban Breznik** / ilustratorka **Natalia Corbillon**/ tisk **Design studio, d. o. o.** / naklada 1500 izvodov
Maribor, december 2010 / **Lutkovno gledališče Maribor** / Vojašniški trg 2 / 2000 Maribor / Slovenija
direktorica **Mojca Redjko** / T 02 228 19 70 / E info@lg-mb.si / www.lg-mb.si